

Mindezek a vizsgálati tapasztalatok a syphilis leküzdése körül a reglementációnak imputált¹⁵ eredményeket nagyon kétségessé teszik. [...]

(Budapest, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, 1927. – Kiny. az Orvosi Hetilap tudományos közleményeiből, 45. sz.)

Nem mindig beteg, aki magát ápoltatja

Nem mindig beteg, aki magát ápoltatja, kitűnik ez a belügyminiszternek valamennyi törvényhatóságához intézett rendeletéből, amelyben mint a „Neues Pester Journal” írja, felhívja az illetékes közegek figyelmét arra, hogy különösen Horvát- és Szlavónországokban de az ország egyéb vidékein is, több dologtalan csavargó és kéjelgő egyén véteti fel magát betegség címén a kórházakban. Hogy ily egyének ápolásából származó indokolatlan kiadással a közalap ne terheltessék, a legnagyobb óvatosságot ajánlja a közegészségi orgánumoknak. A fővárosi tanács ezen rendelet folytán meghagyta a közkórházi gondnokoknak és orvosoknak a legszigorúbb eljárást.

(Kelet Népe, 1875. augusztus 13.)

A syphilis-kérdés statisztikai megvilágítása

DR. DOROS GÁBOR

A syphilit méltán soroljuk a tuberkulosis mellé, mint jelentőségében nem kevésbé fontos krónikus infekciózus kórt, melynek SZOCIÁLHIGIÉNÉS ÉS FAJEGÉSZSÉGÜGYI KIHATÁSAI, valamint az egyént sújtó végzetes következményei

¹⁵ „Betudott, beszámított”.

a legnagyobb figyelmet érdemlik meg. E szörnyű betegség, mely gyakorta még kehelybenyílás előtt elhervasztja a kis emberbimbókat, behálózza a serdülő ifjúságot és legjobb tetterejének derekán töri ketté a férfikort, elrejtőzik és homályba tűnik statisztikát kereső szemünk elől. A betegek, kik mintegy 90–95 százalékban genitálisan fertőződnek, a szégyentől, a morális közfelfogás büntetésétől és a családi következményektől való félelem miatt titkolózás és tagadás homályában bújnak meg, s erős bástyákat emelnek a syphilis-mortalitás kérdésének beható kutatása elé.

Kétségtelen, hogy a veneriás betegek statisztikai közszemlére hurcolása az individuum szexuális életét és egyben egész valójának titkos szálaít dobná a nyilvánosság elé, ami az egyén szabadságába és legbensőbb énjébe való belemarkolás lenne. Ezért tartja távol magát az államhatalom e kérdés erőszakos megoldásától. [...]

De ha jól tudjuk is a veneriás kimutatások hiányosságait, melyek részint a syphilisesek és a többi nemi betegek titkolózásának, részint az orvosok statisztikai ellenszenvének következményei, a lehetőség határain belül mégis törekednünk kell az erre vonatkozó adatokat gondosan összegyűjteni és a szexuálhigiéne szempontjai szerint racionálisan felhasználni. Tökéletes statisztikákat csak akkor kaphatnánk, ha a hatóságok nemi betegségeiről mindenki olyan nyílt vallomást tenne, mint azt bármely más infekciózus betegség esetében látjuk. Adott helyzetben azonban nem lehet lebecsülni a megközelítő statisztikák tudományos és gyakorlati jelentőségét sem, mely így is élesen világít rá a syphilisnek mint népbetegségnek óriási fontosságára és hasznos iránypontokat tűz kik a hatósági és társadalmi leküzdés nehéz munkájában.

Terjedelmes statisztikai kimutatásokból kiragadott jellegzetes példák felhasználásával próbálom megvilágítani a syphilis általános elterjedési fokát és a syphilis-kérdés szociális vonatkozásait: *a)* Általános, becslés szerinti népstatisztikák. *b)* Friss syphilis-esetek évi szaporulata kötelező név nélküli bejelentés mellett. *c)* A nemek szerinti eloszlás aránya. *d)* Syphilises fertőzés életkor szerint. *e)* Házasságbani és házasságon kívüli betegek aránya. *f)* Nőtlen syphilises férfiak kimutatási aránya. *g)* A statisztika változása évszámoként. *h)* Syphilis eloszlása főváros, vidéki városok és a vidék között. *i)* Az elterjedés aránya a különböző foglalkozási ágak között és *j)* a statisztika hullámozása gazdasági konjunktúra szerint. [...]

Hogy hazai viszonyainkról következtetés útján némi képet nyerjünk, figyelembe vehetjük egyes budapesti kórházunk és ambulatóriumunk évi betegforgalmát. A Pázmány Péter Tud. egyetemi bőr- és nemikórtani klinika ápolási napjainak száma pl. 1924-ben 11 011, 1925-ben 68 907-re rúgtak, a járó betegek száma pedig 1924-ben 3646, 1925-ben 3209 volt. [...]

A syphilisnek az egész országot illető percentuális¹⁶ aránya nehezen becsülhető meg. Valószínű azonban, hogy olyan nálunk a helyzet, mint a latin államokban, hol a lakosságnak kb. mintegy 15–20 százaléka fertőződik nemi bajokkal, amiből syphilisre ennek a mennyiségnek talán egyharmadát számíthatjuk. *Ily megközelítő becsléssel a syphilisesek számát Csonka-Magyarországon kb. 400 000-re lehet tenni! [...]*

A fertőzés maximális pontja a 22. életévre esik. A legveszedelmesebb serdülő évek alatt, 15-től 19 életévig 10,1 százalék, a 15–24. életévig 47,8 százalék, tehát az előbbi kortartalom alatt az összes fertőzéseknek egytizede, az utóbbi alatt pedig közel fele lépett fel. [...]

*(Budapest, Globus nyomdai műintézet Rt., 1927. – Kiny.
A gyógyászat tudományos közleményei)*

A szeszkes italokról és a nemi betegségekről a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének megbízásából

DR. PÁNDY KÁLMÁN¹⁷

10–15 évvel azután, mikor valaki olyan jól éjszakázott bolondos cimborákkal meg cifra lányokkal és amikor tán észre sem vette, hogy a hímtagját felsebezte, 10–15 évvel ezután egyszerre csak azt veszi észre, hogy estefelé nem lát, egyik lába belebotlik a másikba, nem hall olyan jól, mint azelőtt, duplán

¹⁶ „Százalékos”.

¹⁷ Idegyógyász, elmeorvos (1868–1945). A gyulai kórház elmeosztályának vezetője, 1905-ben a Lipótmezőn osztályvezetői kinevezést kapott. – A lipótmezei tébolydát eleve elmeógyógyintézetnek építették. A Parlament után az ország legnagyobb alapterületű magyar építménye volt. A 19. század utolsó harmadára rendkívül megnövekedett a nemi betegségben szenvedők száma, a kórok ellenszerét még évtizedekig nem találták, így több betegség – például a szifilisz – az idegrendszert, az agyat, a lágy részeket is megtámadta, illetve károsította.